

Ј.З.У. ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ - СКОПЈЕ

ул. 3-та Македонска бригада бр.18 Скопје, тел. 02/3298 667, факс 02/3298 251,
www.cph.mk

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНАТА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2018 ГОДИНА, ЗА ПОДРАЧЈЕТО НА ЦЈЗ- СКОПЈЕ, ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА

Одделението за социјална медицина при ЈЗУ Центар за јавно здравје (ЦЈЗ) - Скопје на територијата на Скопскиот регион, кој според Државниот завод за статистика на Република Македонија на крајот од 2017 година броел 627.558 жители (309.016 мажи и 318.542 жени), во текот на 2018 година ги реализира следните програмски задачи и активности во доменот на Социјално-медицинската дејност со здравствена статистика и промоција на здравјето, а во согласност со Националната годишна програма за јавно здравје во Република Македонија за 2018 година:

I. Во Одделението за социјална медицина при ЦЈЗ-Скопје од здравствените установи на територијата на Центарот за јавно здравје се прибрани, контролирани и компјутерски обработени **збирни и индивидуални здравствено-статистички извештаи** кои се однесуваат на мрежата, организациската структура, обезбеденоста со кадар, обемот на извршената работа и утврдениот морбидитет во примарната и секундарната здравствена заштита во амбулантно-поликлиничката здравствена дејност и понатаму во болничката дејност, во секундарната и терциерната здравствена заштита, вклучувајќи го и болничкиот морталитет, во број прикажан подолу, специфицирано според дејноста и службите, во табеларен преглед.

Заради давање на стручно-методолошка помош од областа на здравствената статистика и информатика, во текот на 2018 година континуирано се вршени теренски посети во здравствените установи на територијата на Центарот за јавно здравје Скопје по индикација и непрекинато е спроведувана едукација во објектот на Центарот при прием на извештаите.

ЗБИРНИ ЕВИДЕНЦИИ ЗА КАДАР И ПОСЕТИ	Број на вкупно прибрани и обработени збирни извештаи за организациска структура и кадри и одделно за кадар и посети во 2017 година
Извештај на службата за општа медицина, итна медицинска помош и домашна посета (образец 3-01-60)	1 267
Извештај на специјалистичките служби (образец 3-01-60)	912
Извештај на службата за медицина на труд (образец 3-02-60)	10
Извештај на службата за здравствена заштита на деца (образец 3-03-60)	606
Извештај на службата за здравствена заштита на училишни деца и младина (образец 3-04-60)	631
Извештај за извршени систематски прегледи на ученици и студенти (образец 3-04-61)	134
Извештај на службата за здравствена заштита на жени (образец 3-05-60)	206
Извештај за работата на службата за градни болести и туберкулоза (образец 3-06-60)	1
Извештај на службата за рехабилитација (образец 3-08-60)	82
Извештај на службата за заштита и лекување на устата и забите (образец 3-09-60)	1 042
Извештај на службата за трансфузија (образец 3-10-60)	8
Извештај за здравствено просветување (образец 3-13-60)	15
Извештај за лаборатории (образец 3-14-60)	239
Извештај на службата за поливалентна патронажа (образец 3-17-60)	68
Извештај на службата за болничко - стационарно лекување (образец 3-21-60)	240
Извештај за организациската структура и кадарот во областа на здравството (образец 3-00-60), состојба на 31/12/2017	754 (13 751)
ВКУПНО	6 215

ЗБИРНИ ЕВИДЕНЦИИ ЗА УТВРДЕНИ ЗАБОЛУВАЊА И СОСТОЈБИ	Број на вкупно обработени збирни извештаи за утврдени заболувања и состојби во 2017 година
Извештај на службата за општа медицина образец (3-01-60)	1 267
Извештај на службата за медицина на труд (образец 3-02-60)	10
Извештај на службата за здравствена заштита на деца (образец 3-03-60)	606
Извештај на службата за здравствена заштита на училишни деца и младина (образец 3-04-60)	631
Извештај на службата за здравствена заштита на жени (образец 3-05-60)	206
Извештај на службата за заштита и лекување на устата и забите (образец 3- 09-60)	1 042
ВКУПНО	3 762

Ред. бр.	ИНДИВИДУАЛНИ ЕВИДЕНЦИИ	Број на обработени индивидуални евиденции во ЦЈЗ-Скопје со податоци за 2017 година
1	Пријава на малигна неоплазма - обр.бр.3- 35-86	6 316
2	Индивидуален извештај за шеќерна болест - обр.бр.МЗС - 02	6 734
3	Индивидуален извештај за исхемична болест на срцето - обр.бр.МЗС - 03	1 142
4	Индивидуален извештај за бубрежна инсуфициенција - обр. бр. МЗС - 04	185
5	Индивидуален извештај за психози обр. бр. МЗС - 05	1 305
6	Индивидуален извештај за алкохолизам и други зависности - обр.бр.МЗС - 06	1 059

7	Пријава на професионална болест и на лице заболено или оштетено од професионална болест обр.бр. МЗС 3-36-86	0
8	Индивидуален извештај за ревматска трска обр. бр. МЗС - 08	2
9	Индивидуален извештај за интоксикација обр.бр. МЗС - 09	159
10	Индивидуален извештај за сообраќајна траума - обр.бр. МЗС-10	1145
11	Извештај за стационарно лекувано лице	126 306
12	Пријава за породување	10 956
13	Пријава за абортус	2 264
ВКУПНО		157 573

Посети за стручно-методолошка помош и едукација од областа на здравствената статистика и информатика	
<i>Теренски посети, увиди во здравствени установи</i>	27
<i>Помош и едукација во објектот на ЦЈЗ Скопје</i>	928

II. Изготвени и доставени во предвидениот рок според Националната годишна програма за јавно здравје за 2018 година во печатена форма до ЈЗУ Институт за јавно здравје (ИЈЗ) на РМ и постирани на сајтот на ЈЗУ ЦЈЗ-Скопје се следните извештаи, анализи, информации -

1. *Годишен извештај за реализација на Националната годишна програма за јавно здравје во РМ за 2017 година, за подрачјето на ЦЈЗ-Скопје, одделение за социјална медицина;* Предаден во ИЈЗ на РМ на 25/01/2018 г.

Во годишниот извештај сумарно се прикажани активностите на Одделението за социјална медицина при ЈЗУЦЈЗ Скопје во текот на 2017 година соодветно на задачите поставени во Националната годишна програма за јавно здравје. Извештајот содржи детален табеларен преглед на податоците за бројот на прибрани и обработени збирни и индивидуални извештаи според здравствените служби и видот на евиденциите. Прикажани се и сите подготвени документи во текот на 2018 година во вид на анализи, информации и извештаи со кратко резиме за нивната содржина. Годишниот извештај ги презентира и активностите на Отсекот за здравствено воспитание вклучувајќи ја работата на Советувалиштето за сексуално и репродуктивно здравје и Советувалиштето за одвикнување од пушење.

2. *Анализа за искористеноста на болничките капацитети во здравствените установи на територијата на ЦЈЗ-Скопје во периодот од 2009-2017 година;* Предадена во ИЈЗ на РМ на 30/03/2018 г.

Анализата изготвена со годишна динамика ја прикажува (1) мрежата на болници според видот, (2) нивниот сместувачки капацитет, (3) кадровската обезбеденост, (4) обемот на извршената работа во доменот на болничкото лекување, и (5) ефикасноста во користењето на ресурсите. Болниците во Скопскиот регион се прикажани севкупно и според нивото на здравствена заштита, на секундарно и терциерно ниво, одделно. Во Анализата, преку избрани индикатори е отсликана секоја болничка здравствена установа посебно. Анализата потврдува дека на територијата на Скопскиот регион постои широка мрежа на болнички здравствени установи од видот на универзитетски клиници, клинички болници, специјализирани болници, институт и општи болници. Стапката на зафатеност на постелите покажува дека 36% од вкупните постелни капацитети останале празни и во 2017 година како што всушност било и во 2016 година што индицира дека нема потреба од нивно зголемување над постоечкиот број. Просечното траење на лекувањето од 7,6 денови е под вредностите на просекот на Европскиот регион на СЗО од 8.6 во 2014 година (последен достапен податок), што од овој аспект укажува на ефикасно работење на болниците, вкупно. Публикацијата на 56 страни, вклучува детален Табеларен приказ на податоците за периодот од 2009 до 2017 година.

3. Информација за болест или состојба по избор на секој Центар, во зависност од актуелноста, односно застапеноста во регионот:

Информација за повредите на населението во Скопскиот регион во периодот од 2011-2017 година; Предадена во ИЈЗ на РМ на 28/03/2018 г.

На 32 страни Информацијата го потврдува значењето на повредите како важен јавно-здравствен проблем на глобално ниво, одделно во РМакедонија и посебно во Скопскиот регион. Детално е прикажана оптовареноста на населението со повреди во периодот од 2011 до 2017 година преку анализа на амбулантно-поликлиничкиот и болничкиот морбидитет и општата смртност од повреди во Регионот. Податоците презентирани преку табеларни и графички прикази ги обработуваат повредите како според типот така и според надворешните причини што довеле до нивното настанување. Во вкупната смртност на Скопското население повредите учествуваат со околу 2,5%, односно во Скопскиот регион годишно умирале од 120-150 лица од поведи во периодот од 2011-2016 година.

4. *Публикација: Збирен извештај за вработен кадар во здравствените установи за 2017 година;* Предадена во ИЈЗ на РМ на 23/05/2018 г.

Со помош на Извештајот за организациона структура и кадар во областа на здравството (Образец 3-00-60), состојба на 31/12/2017 година, добиени се податоци од **754 здравствени установи за 13 751 вработен**, вкупно. Овој Извештај дава приказ и оцена за развиеноста на мрежата на здравствените установи во Скопскиот регион, приказ и оцена за кадровската обезбеденост со здравствени работници и здравствени соработници, и прави споредба на одбрани индикатори за обезбеденоста со здравствени работници во Р. Македонија и други земји. Понатаму, Извештајот дава целосен и детален преглед на вработените здравствени работници, здравствени соработници и административно-техничкиот кадар во здравствените установи и други установи кои делумно вршат здравствена дејност, а според видот и степенот на нивната стручна подготовка. Документот е подготвен на 35 страни со детален наративен приказ на обработениот материјал во 6 поглавја и одделен табеларен приказ.

5. *Анализа на болничкиот морбидитет и морталитет во 2017 година на подрачјето на ЦЈЗ-Скопје;* Предадена во ИЈЗ на РМ на 26/06/2018 г.

Анализата се изготвува со годишна динамика што овозможува сукцесивно следење на болничкиот морбидитет и морталитет во Скопскиот регион. Во четири поглавја, со Прилог од 20 табели, детално, на ниво на групи на болести е разработен морбидитетот регистриран во болничките установи на секундарно и терцијарно ниво, за жителите на Скопскиот регион, за жителите на градот Скопје, вкупно, и одделно за секоја општина во Регионот, за периодот од 2007 до 2017 година. Според местото на живеење, во 2017 година, највисока стапка на општ болнички морбидитет е регистрирана во општина Центар (318.7/1000 жители), 8.5 пати повисока споредено со најниската стапка во градот, во општина Сарај (37.4/1000 жители) и 11.2 пати повисока споредено со најниската стапка во Регионот, во општина Зелениково (28.5/1000 жители). Морталитетот е прикажан на ниво на Регион.

6. *Анализа на амбулантно-поликлиничкиот морбидитет во 2017 година за подрачјето што го покрива ЦЈЗ Скопје;* Предадена во ИЈЗ на РМ на 10/07/2018 г.

Анализата е изготвена на 47 страни, во пет поглавја и е илустрирана со Прилог од 32 табели. Цел на Анализата е да го прикаже морбидитетот утврден во ординациите на примарната здравствена заштита, опсежно за 2017 и со споредба на податоците за 2015 и 2016 година. Анализирањето на амбулантно-поликлиничкиот морбидитет на подрачјето на Скопје во последниве неколку години покажува прилично константен редослед и застапеност на поедини заболувања и групи заболувања, па дури и константност кај возрастните групи засегнати со овие заболувања.

Во дејноста општа медицина, сите овие години на прво место се болестите на циркулаторниот систем. Најчесто утврдено заболување во групата е категоријата есенцијална хипертензија со речиси двојна преминација на жените. Најбројна возрастна група е групата 55-64 години, во која спаѓаат активни вработени.

Малите деца од 0-6 години и во 2015-2017 година најмногу боледувале од заболувања на респираторниот систем. И кај училишните деца и младина во периодот 2015-2017 на прво место, сите години според бројот на регистрирани заболувања се болестите на респираторниот систем. Тие заземаат 40,3% од сите заболувања регистрирани кај оваа возрастна група и се во опаѓање. Утврдениот морбидитет кај жените покажува дека женската популација на Скопското подрачје најчесто оди на гинеколог поради заболувања на генитоуринарниот систем, со учество од 42,2% од вкупно регистрираниот морбидитет во гинеколошките ординации на подрачјето на Скопје во 2017 година. Во стоматолошката заштита најчесто утврдено заболување е *забниот кариес*, а најзасегнатата возрастна група е од 35-44 години, повеќе изразен кај лицата од женскиот пол.

7. *Извештај за здравјето на населението во Скопскиот регион за 2017 година.*
Предаден во ИЈЗ на РМ на 01/11/2018 г.

Извештајот за здравјето на населението во Скопскиот регион во 2017 година е испишан на 52 страни, со 9 поднаслови, илустриран со 22 графикони и 16 табели. Содржината е насочена кон (1) демографските и (2) виталните карактеристики на населението во Скопскиот регион, (3) здравјето на децата и младите, (4) здравјето на возрастното население, и (5) здравјето на населението во целост. Публикацијата завршува со заклучоци во кои преку одбрани здравствени индикатори е сумирана многуаспектната слика за здравјето на населението во Регионот во 2017 година. Кај возрастните граѓани стапката на амбулантно - поликлиничкиот морбидитет се зголемила од 16,3/100000 во 2010 година на 41,7/100000 население во 2017 година. Трите најчести причини за посета кај лекар се однесуваат на артериската хипертензија, акутното воспаление на грлото и крајниците и дијабетесот. Трите најчести причини за прием во болница се поврзани со исхемична болест на срцето, карцином на дојка и примарен стерилитет.

8. *Информација за здравјето на младите адолесценти од Скопскиот регион во 2017 година.* Предаден во ИЈЗ на РМ на 27/11/2018 г.

Информацијата за здравјето на адолесцентите на возраст од 10 до 19 години е испишана на 28 страни, со содржина организирана во 5 поднаслови. Податоците се генерирани во ЦЈЗ Скопје и се фокусираат на морбидитетот регистриран во амбулантно-поликлиничката и болничката дејност. Акцент е ставен на (1) регистриран морбидитет од дијабетес мелитус, (2) регистриран морбидитет на малигни неоплазми (3) регистриран морбидитет од повреди, (4) регистриран морбидитет од алкохолизам и (5) регистриран морбидитет од зависност од дроги, (6) породувања и абортуси. Според индексот на структура младите адолесценти учествуваат со 58,4% во просек во морбидитетот во поглед на вкупно утврдените заболувања во примарната здравствена заштита во периодот од 2013 до 2017 година. Стапката на хоспитализација кај младите адолесценти е 35,6/1000 во 2017 година и е лесно пониска во споредба со 38,8/1000 адолесценти во 2013 година.

III. Координирана здравствено-воспитна активност насочена кон целни групи на територијата на Центарот за јавно здравје Скопје е реализирана преку работа на терен во предучилишни и училишни установи и домови за стари лица, како и во објектот на Центарот за јавно здравје Скопје, во Советувалиштето за сексуално и репродуктивно здравје и Советувалиштето за откажување од пушењето.

ЗДРАВСТВЕНА ЕДУКАЦИЈА	Број на соодветни активности
<i>Одржани предавања во предучилишни установи, основни и средни училишта, домови за стари лица</i>	1490 предавања/ 44.225 опфатени лица
<i>Одржани трибини со јавноздравствена проблематика од интерес за подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје</i>	27/618 (Број на трибини/учесници)
<i>Изготвени нови брошури и флаери</i>	4

Советувалиште за сексуално и репродуктивно здравје:	Број на соодветни активности
<i>(1) Број на советувани млади луѓе за сексуално и репродуктивно здравје</i>	342
<i>(2) Поделени кондоми во и вон СОВЕТУВАЛИШТЕТО</i>	1737
Советувалиште за одвикнување од пушење	Број на соодветни активности
<i>Број на советувани лица за одвикнување од пушење (број на опфатени лица/број на предавања+број на индивидуални лица)</i>	123/10+1
Постирање информативни материјали и документи на веб страната на ЦЈЗ Скопје и комуникација со медиумите	57

Во согласност со Националната годишна програма одбележани се следниве Светски денови или недели, некои од нив во координација со ИЈЗ на РМ и Министерството за здравство.

Одбележани светски денови во 2018 година во врска со здравјето:
(1). СВЕТСКИ ДЕН НА БРАИЛ, ЛУИС БРАИЛ, 4-ти јануари
(2). 4-ти февруари, 2018, Светски ден на борба против ракот

(3).Светскиот ден на водата, одбележан секоја година на 22 март
(4) СВЕТСКИ ДЕН НА ТУБЕРКУЛОЗАТА, 24 МАРТ 2018 г.
(5). СВЕТСКИ ДЕН НА ЗДРАВЈЕТО 2018 - ЗДРАВЈЕ ЗА СИТЕ
(6). 31-ВИ МАЈ, СВЕТСКИ ДЕН БЕЗ ТУТУН 2018
(7). 14-ти ЈУНИ, 2018, СВЕТСКИ ДЕН НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО
(8). СВЕТСКИ ДЕН НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, 5 ЈУНИ 2018
(9) СВЕТСКИ ДЕН ЗА БОРБА ПРОТИВ ХЕПАТИТОТ, 28 ЈУЛИ 2018
(10) СВЕТСКА НЕДЕЛА НА ДОЕЊЕТО, 1-7 АВГУСТ 2018
(11). СВЕТСКИ ДЕН НА МЕНТАЛНОТО ЗДРАВЈЕ, 10-ТИ ОКТОМВРИ 2018
(12). СВЕТСКИ ДЕН НА ДИЈАБЕТЕС МЕЛИТУС, 14-ТИ НОЕМВРИ 2018
(13). 21-ВИ НОЕМВРИ 2018, СВЕТСКИ ДЕН НА ХРОНИЧНАТА ОПСТРУКТИВНА БЕЛОДРОБНА БОЛЕСТ (ХОББ)
(14).1-ВИ ДЕКЕМВРИ2018г., СВЕТСКИ ДЕН НА БОРБА ПРОТИВСИДА-ТА.

30/01/2019

Изготвил: Раководител на Одделението за социјална медицина,
Прим. д-р сци. Весна Спирова